

Насінина середня, білувата, не подібна до форми кедрового горішка. Середня маса 1000 насінин 30–35 г.

Господарська характеристика. При конкурсному сортовипробуванні нового гібрида 'Заграва F₁' встановлено переваги за основними господарсько-цінними ознаками і властивостями. За тривалістю вегетаційного періоду новий гібрид 'Заграва F₁' відноситься до ранньої групи стиглості – 66 діб, період плодоношення 14 діб.

Новий гібрид переважає стандарти за рівнем як загальної урожайності – 14,6 т/га (+ 3,2–5,0 т/га, або 28,7–52,1 %), так і товарної урожайності – 13,3 т/га (+ 3,0–4,7 т/га, 29,1–54,7 %). Товарність нового гібрида – 91 %, що на 1 % вище за стандарти. Середня маса товарного плоду 1,04 кг (+ 0,25–0,39 кг). Гібрид середньостійкий проти поширених хвороб (на рівні зі стандартами).

Показники хімічного складу плодів нового гібрида: вміст в плодах сухої розчинної речовини – 8,7 % (проти 8,6–8,8 %), загального цукру – 5,0 %, моноцукрів – 3,3 %, сахарози – 1,57 %, аскорбінової кислоти 29,0 мг/100 г. Дегустаційна оцінка свіжих плодів – 8,3 бали.

При вирощуванні нового гібрида дині 'Заграва F₁', який відзначається інтенсивною віддачею врожаю, очікується одержання річного економічного ефекту 11,4–17,7 тис. грн/га. Гібрид придатний для перевезення на невеликій відстані і недовготривалого зберігання та рекомендований в доповнення до існуючих зареєстрованих сортів, географічні та зонові рекомендації використання – Степ та Лісостеп України. Сортова агротехніка – загальноприйнята для даних зон (схема посіву 140 × 70 см). Основний напрямок використання – для споживання у свіжому вигляді.

Висновки. Створено новий ранньостиглий високоврожайний високоякісний гібрид дині звичайної 'Заграва F₁', який з 2016 р. проходить державну експертизу на придатність до поширення в Україні (заявка № 15147012 від 18.12. 2015 р.)

УДК 631.527:635.615

Палінчак О.В., Колесник І.І., Заверталюк В.Ф.

Дніпропетровська дослідна станція ІОБ НААН, Україна

e-mail: opytное@i.ua

ВИСОКОАДАПТИВНІ СОРТИ І ГІБРИДИ КАВУНА ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ

На вітчизняному ринку заявлених сортів і гібридів представлено від зарубіжних фірм 12 сортів і 67 гібридів, від вітчизняних – 30 і 6 відповідно. Таке співвідношення іноземних і вітчизняних гібридів (67:6) спонукає до прискорення гетерозисної селекційної роботи. ДДС ІОБ НААН в 2010 р. створено гібрид 'Славутич F1' (на стерильній основі), в

2015 р. – гібрид ‘Мулат F1’ (на фертильній основі). Гібриди відрізняються привабливим товарним виглядом, однорідністю, високою товарною врожайністю (до 60 т/га) та високими смаковими якостями. Для отримання цих та інших гібридів кавуна використовуємо такі біологічні явища рослин, як генна чоловіча стерильність, маркерні морфологічні ознаки листка і стебла, різні статеві типи рослин (андромоноцій і моноцій); гібридних популяцій – різні моделі материнських і чоловічих форм. На ринку заявлених сортів представлено ряд сортів селекції ДДС ЮБ НААН різних груп стиглості, які користуються великим попитом у в різних регіонах України. Щорічно станція веде насінництво трьохчотирьох сортів за заявками товаровиробників.

‘ЧУМАК’. В Держреєстрі з 2010 року. Середньостиглий (85–95 діб). Плід округлий, середньою масою 3,4 кг (в окремі роки до 5–6 кг), білий з широкими шипуватими смугами світло-салатового кольору. М’якоть рожева, вміст сухої речовини – 10,4 %, цукру – 7,5 %. Насіння середнє, кремове. Маса 1000 насінин – 95–100 г. Товарна урожайність – 35,5 т/га (в богарних умовах). Стійкий до сонячних опіків, перезрівання та мацерації м’якоті плодів, високо транспортабельний, лежкий (до двох місяців); смакові якості – 4,8–5,0 балів.

‘АРСЕНАЛ’. В Держреєстрі з 2010 року. Середньостиглий (95–110 діб). Плід округлий, середньою масою 3,1 кг, зелений з середніми шипуватими смугами темно-зеленого кольору. М’якоть рожева, вміст сухої речовини – 9,0 %, цукру – 6,5 %. Насіння дрібне, червоне. Маса 1000 насінин – 42–50 г. Товарна врожайність – 35,6 т/га (на богарі). Високотранспортабельний (плоди не розтріскуються), стійкий проти посухи, відносно стійкий проти антракнозу, найкращий сорт для засолювання у діжках, смакові якості – 4,6–4,8 балів.

‘ЗОРЯНИЙ’. В Держреєстрі з 2001 року. Середньостиглий (80–85 діб). Плід округлий, середньою масою 3,0–5,0 кг, світло-зеленого кольору з вузькими шипуватими смугами темно-зеленого кольору. М’якоть малинова, вміст сухої речовини – 10,2 %, цукру – 6,7 %. Насіння середнє, кремове з чорним обідком. Маса 1000 насінин – 102–110 г. Товарна врожайність – 43,0 т/га (в богарних умовах). Високотрожайний, конкурентноспроможний з сортом ‘Астраханський’ – 4,5–4,7 балів.

‘МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ 60’. В Держреєстрі з 1953 року. Середньопізній (95–110 діб). Плід округло-видовжений, крупний (27–32 см), масою 6–14 кг, зелений з широкими шипуватими смугами темно-зеленого кольору. М’якоть рожево-червона, вміст сухої речовини – 10,4 %, цукру – 7,5 %. Насіння середнє, червоне. Маса 1000 насінин – 135–140 г. Товарна урожайність – 42,0 т/га (в богарних умовах). Стійкий до перезрівання та мацерації, транспортабельний, лежкий (до 90 діб), відмінний смак (4,9–5,0 балів).

‘ОБРІЙ’. В Держреєстрі з 1998 року. Скоростиглий (73–75 діб). Плід округлий, масою 2,5–3,0 кг, темно-зелений, без рисунка. М’якоть кармінно-червона, вміст сухої речовини – 9,0 %, цукру – 8,1 %. Насіння

середнє, коричневе, крапчасте. Маса 1000 насінин – 90–100 г. Товарна урожайність – 30,0 т/га (в богарних умовах). Холодостійкий, із дружним досяганням, скоростиглий; стійкий проти фузаріозного в'янення, смакові якості – 4,6–4,8 балів.

‘ПІВНІЧНЕ СЯЙВО’. В Держреєстрі з 2001 року. Ультраскоростиглий (62–64 доби). Плід округлий, масою 1,2–1,5 кг, зелений, без чіткого рисунка. М'якоть червона з оранжевим відтінком, вміст сухої речовини – 9,7 %, цукру – 7,3 %. Насіння дрібне, світло-коричневе. Маса 1000 насінин – 45–50 г. Товарна урожайність – 25,0 т/га (на богарі). Формує порційні плоди, із дружною віддачею врожаю, добрі смакові якості (4,4–4,6 балів).

‘СКАРБ’. В Держреєстрі з 2000 року. Пізньостиглий (105–110 діб), цільнолистний. Плід округлий, масою 3,0–5,0 кг, світло-зелений з широкими шипуватими смугами темно-зеленого кольору. М'якоть малинова, вміст сухої речовини – 10,9 %, цукру – 8 %. Товарна урожайність – 43,2 т/га (на богарі). Насіння велике, чорне. Маса 1000 насінин – 135–140 г. Високоврожайний; високоякісний (4,7–4,8 бали), зберігається до 60-ти діб, стійкий проти фузаріозного в'янення.

‘СІЧЕСЛАВ’. В Держреєстрі з 1995 року. Середньостиглий (80–90 діб). Плід округлий, масою 3,0–4,0 кг, світло-зелений з широкими фестончатими смугами темно-зеленого кольору. М'якоть рожева, вміст сухої речовини – 10,5 %, цукру – 8,5 %. Насіння велике, коричневе, крапчасте. Маса 1000 насінин – 120–130 г. Товарна урожайність – 32,0 т/га (на богарі). Високостійкий проти посухи і баштанної попелиці, на заміну іноземних гібридів типу Кримсон, смакові якості – 4,6–4,8 балів.

‘ФАВОРИТ’. В Держреєстрі з 2006 року. Середньоранній (70–75 діб). Плід циліндричний, масою 3,7–6,0 кг, світло-зелений, з крупною мозаїкою темно-зеленого кольору. М'якоть малинова, вміст сухої речовини – 11,5–12,0 %, цукру – 8,5–10,0 %. Насіння дрібне, коричневе, крапчасте. Маса 1000 насінин – 45–50 г. Товарна урожайність – 35–40 т/га (на богарі). Дуже відзивається на зрошування, урожайність підвищується у 1,5–2 рази. Стійкий проти перезрівання (зберігається до 60-ти діб), високотоварний і транспортабельний, відмінні смакові якості (4,9–5,0 балів).

‘НІКОПОЛЬСЬКИЙ’. В Держреєстрі з 2001 року. Середньостиглий (85–90 діб). Плід округлий, масою 7,0–8,0 кг, зелений з широкими шипуватими смугами темно-зеленого кольору. М'якоть рожева, вміст сухої речовини – 10,6 %, цукру – 8,5 %. Насіння велике, чорне. Маса 1000 насінин – 120–130 г. Товарна урожайність – 35,0 т/га (на богарі). Високоврожайний, стійкий проти посухи і розтріскування, конкурентоспроможний з сортом ‘Астраханський’.

‘ВЕЛЕС’. В Держреєстрі з 2014 року. Ранньостиглий (68–70 діб). Плід округлий, темно-зеленого кольору з вузькими чорними смугами. М'якоть рожева. Вміст сухої речовини – 9,0 %, цукру – 7,9 %. Насіння середнє, коричневе із сіткою. Маса 1000 насінин – 80–100 г. Товарна

урожайність – 31,2 т/га (на богарі). Скоростиглий, з дружною віддачею урожаю (в перші 6 діб), добрі смакові якості плодів (4,6–4,7 балів).

‘СЕРПЕНЬ’. В Держреєстрі з 2013 року. Середньостиглий – (80–100 діб). Плід округлий, масою 3,0–4,0 кг, світло-зелений з вузькими шипуватими смугами зеленого кольору. М’якоть яскраво-оранжева. Вміст сухої речовини – 9,5 %, цукру – 6,6 %. Товарна врожайність – 30,7 т/га (на богарі). Насіння середнє, коричневе з крапчастістю. Маса 1000 насінин – 90–100 г. Пластичний, стійкий до посухи і антракнозу; добрі смакові якості (4,6–4,8 балів).

УДК 633.413.577.213.3

Присяжнюк Л.М., Шитікова Ю.В., Отрошко С.О.

Український інститут експертизи сортів рослин, Україна

e-mail: prysiazhniuk_l@ukr.net

ОЦІНКА СТАНУ МІКРОСАТЕЛІТНИХ ЛОКУСІВ ЛІНІЙ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ УКРАЇНСЬКОЇ ТА ІНОЗЕМНОЇ СЕЛЕКЦІЇ

Цукрові буряки (*Beta vulgaris* L.) є однією з важливих культур у галузі виробництва цукру в Україні. Досягнення високих та стабільних показників врожаю та якості сировини на сьогодні є пріоритетним напрямком у вирощуванні цукрових буряків. Основою створення високопродуктивних гібридів цукрових буряків є застосування ефекту гетерозису. Характеристика вихідного матеріалу або ліній цукрових буряків – це першочергове завдання щодо скорочення зусиль щодо визначення відмінних та подібних ліній, їх подальшої ідентифікації. Для цукрових буряків було розроблено та застосовано кілька сотень маркерів SSR для розробки генетичних карт та генотипування гібридів цукрових буряків. Метою роботи є визначення алельного стану мікросателітних локусів ліній цукрових буряків. Для дослідження молекулярно-генетичного поліморфізму ліній цукрових буряків проаналізовано чотири мікросателітні локуси SB04, SB07, SB15 та GZM086. Матеріалом для досліджень були 11 ліній цукрових буряків української та іноземної селекції 44504 (Білоцерківська ДСС), 25806, 27826, 26397 (Іванівська ДСС), А-2602/04, А-06626/2 (Уманська ДСС), 28119, 28145 (Уладівська ДСС), МС2/358 FBC №10 з 8 х ОП1/603№15 №7 (МС2/358 FBC №10) (Білорусь), 07-168МС, 08–316МС (Ялтушківська ДСС) надані Інститутом біоенергетичний культур і цукрових буряків НААН в рамках наукової співпраці. У результаті електрофоретичного розділення продуктів ампліфікації з відповідними праймерами отримані амліко-ни очікуваних розмірів.

Визначено, що у досліджуваних ліній за маркером SB04 ідентифіковані алелі розміром від 183 до 192 п.н., за маркером SB07 отримані але-